

Giver det mening at tale om
psykiatriske diagnoser på tværs af
kulturer?

Antropologiske refleksioner

Beth Elverdam

Svar

- For psykiateren: ja
- For patienten: næppe
- For familien: måske

Den antropologiske udfordring

- Den kulturelle mangfoldighed
- Den kulturelle distance
- Den interne rationalitet

Det antropologiske univers

Produktion

Reproduktion

Betydningsproduktion

Hvad er kultur

- Tæppevævning:
- Trenden: generationerne
- Islættet: samtiden

- Det individuelle er et det dynamiske møde mellem de to
- Mennesket som aktør: kulturbærer og kulturskaber. Kultur er dynamisk

Farver

TIV	DANSK	WALISISK	
II	PUPU	GRØN	GWYRDD
		BLÅ	GLAS
		GRÅ	
NYIAN		BRUN	LLWYD
		RØD	
		GUL	

KULTUREN BESTEMMER HVILKE OPDELINGER
DER ER VIGTIGE.

- KROPSOPFATTELSE
- SYGDOM
- SUNDHED
- SLÆGTNINGE

- BEGREBER
- SÆTNINGSKONSTRUKTION

L. Hjeltnæs (1952)

Sygdom i et kulturelt perspektiv

- Symptomer: (normalt/unormalt) (Syg/rask)
- Sygdomsårsager: (illness/disease)
(bricolage/system), (sygdom/vanskæbne)
- Behandling: (pluralisme)
- Forebyggelse: (traditioner)
- Sygerolle: patientrolle (social rolle)
- Omsorg (psyke-soma)

Den personlige sygdomsopfattelse

- Komplex
- Kulturbestemt
- Individuel
- Foranderlig

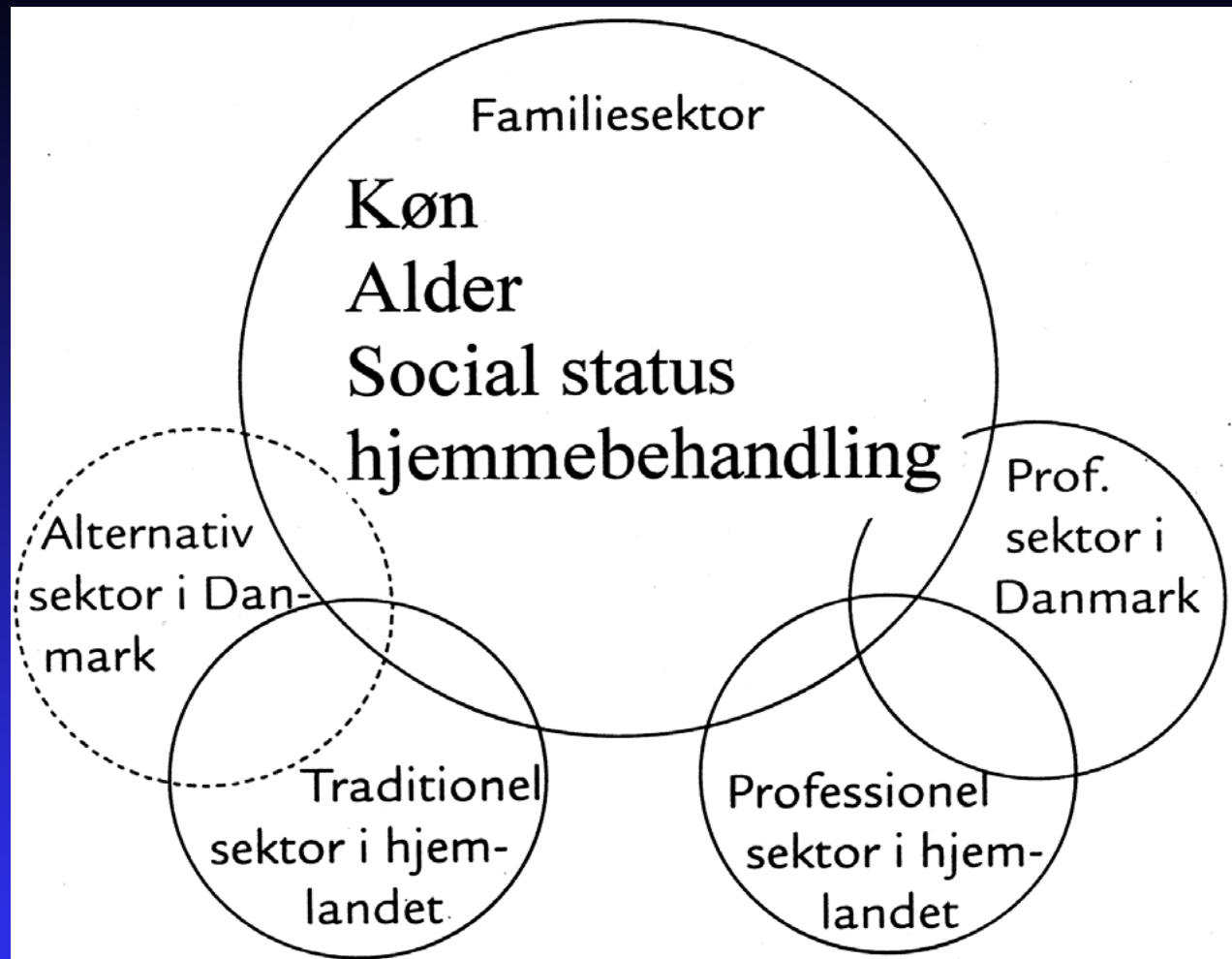

Forklaringsmodeller (EM)

- Symptomer
- Årsag
- Tidspunkt
- Alvor
- behandling

Medicinsk pluralisme

- Præislamiske traditioner: (ånder, nazar, hekseri, at besøge hellige mænds grave)
- Islamisk (arabisk medicin) – humoralt balancesystem
- Profetens medicin
- Biomedicin
- Biomedicinske nyfortolkninger

Medicinsk pluralisme

Medicinsk pluralisme

- Biomedicin – i hjemlandet
- Biomedicin - i Danmark
- Alternativ medicin i Danmark
- Traditionel medicin fra hjemlandet
- Nye forklaringsmodeller til nye sygdomserfaringer: handicappede børn

Datteren

- Taler i tunger – opfører sig aparte
- Besættelse
- Behandling i hjemlandet – uddrivelse
- Behandling i Danmark
- Psykiatrisk indlæggelse
- Ægteskab i hjemlandet
- Manglende egen skyld

Zar kulte

- Livslang åndebesættelse
- Kulte
- Musik og trance – ønsker
- Lewis: at lukke dampen ud – undertrykkelse
- Constatinidis: sociale relationer
- Ingen social stigmatisering

Ægyptiske psykjournaler

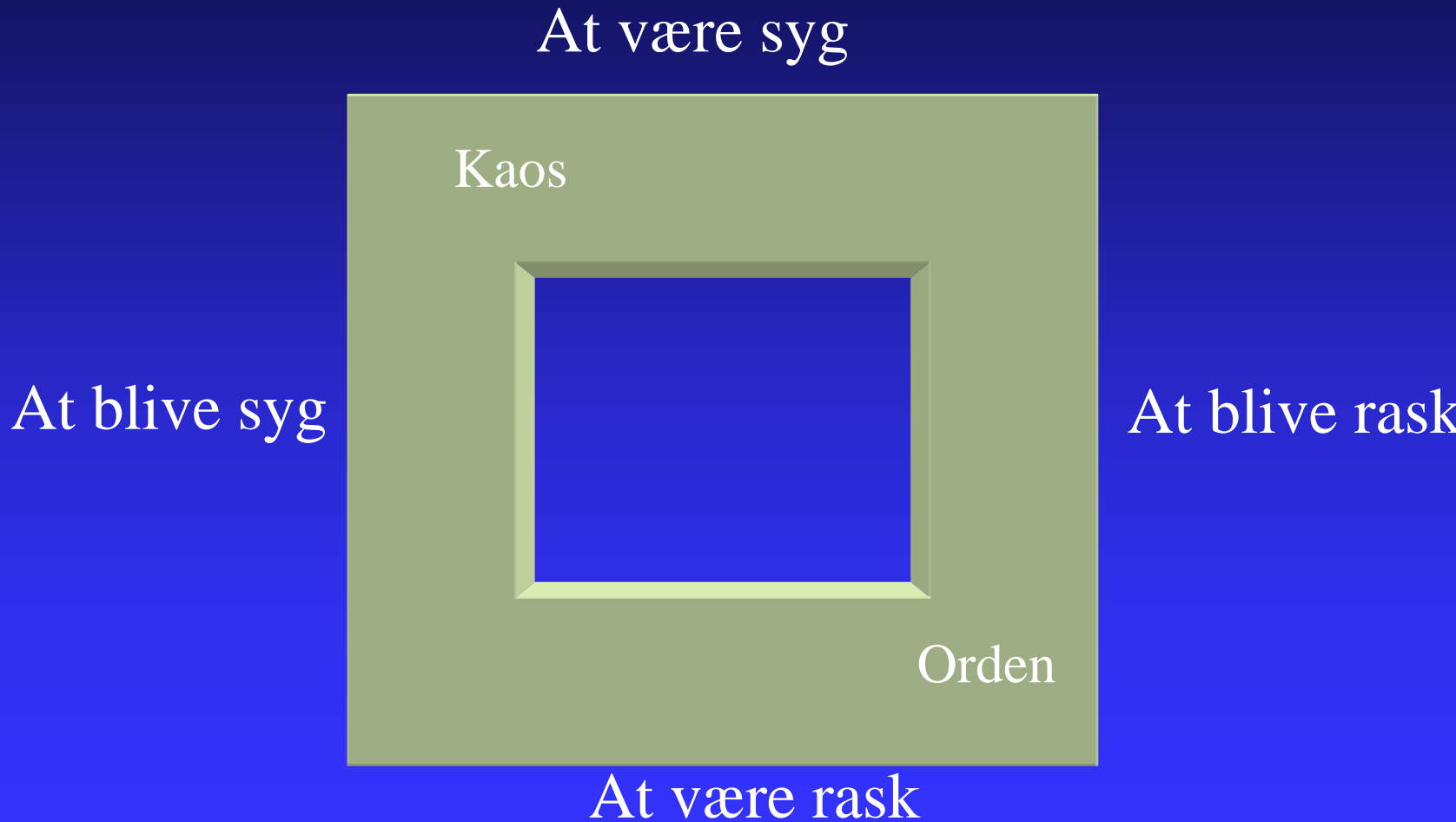
- 3 stemmer
- Patientens – patientens begreber – patientens sprog
- Familiens – familiens ord og sprog
- Lægens – lægens ord og sprog
- (de indlagte er de ukontrollerbare)

Personen i sygdommen

- I vestlig psykiatri: personen som enkeltindivid – som splittes – 'selfhood as fragmentation' – 'disruption' af personen
- I Ægypten: personen som del af en social struktur – 'selfhood as process' – 'out of sync'
- Sygdom som stigmatiserende vs. Sygdom som drama

Sygedramaet

Litteraturhenvisninger

- COKER,E. (2003). Narrative strategies in medical discourse: constructing the psychiatric "case" in a non-western setting. *Social Science & Medicine*, 57 905-916.
- Constatinides,P. (1978). Women's spirit possession & urban adaption. In P. Caplan, & J. Bujra (Eds.), *Women united, women divided* (pp.185-205). London: Tavistock Publications.
- Elverdam B (2001). Sygdoms- og sundhedsbegreber - i et kulturelt perspektiv. In J. Andersen, & A. Jensen (Eds.), *Etniske minoriteter - kulturmøder i sundhedsvæsenet* (pp.93-110). København: Munksgaard.
- Elverdam,B. (1991). *Fra tradition til institution - muslimske indvandrerkvinders møde med dansk hospital og praksislæge*. Århus: Århus Universitetsforlag.